

Чемерис Дмитро Дмитрович,
ад'юнкт Національної академії внутрішніх
справ

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗШУКУ ВИКРАДЕНИХ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ ЗА ДОПОМОГОЮ GPS-ТРЕКІНГУ

Питання щодо необхідності швидкого встановлення місцезнаходження транспортних засобів для протидії злочинності за допомогою сучасних технічних засобів є предметом досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених [1, с. 128].

В ході обміну досвідом з оперативними працівниками Національної поліції України було встановлено, що місцезнаходження автомобілів, які обладнані системою GPS-моніторингу (для визначення їх місцезнаходження) при перетині державного кордону з Європи до України, або взагалі не відслідковуються, або відстежуються зі значними географічними похибками.

Дана ситуація може бути пов'язана з тим, що основним пристроєм в системі GPS-трекінгу автотранспорту є GPS/ГЛОНАС/GSM-модуль, що визначає координати за допомогою супутникового приймача GPS (який збирає інформацію від бортового обладнання автотранспорту і додаткових датчиків, за допомогою GPRS/3G/4G каналів GSM-зв'язку). Ці сигнали в більшості випадків надходять від оператора стільникового зв'язку [2]. При перетині кордону з Україною, стільниковий зв'язок переривається по причині невідповідності апаратного обладнання українських операторів GSM-зв'язку з відповідним обладнанням оператора суміжної держави, неузгодженості програмного забезпечення між ними та відсутності зони покриття. В результаті тривалої відсутності сигналу, пакетні дані GPS-трекеру про час, координати, зовнішні та внутрішні параметри або спотворюються або не зберігаються зовсім.

Окреслена проблема є однією з причин тривалого уникнення відповідальності злочинцями. Наприклад, 25.02.2020, працівниками Національної поліції було викрито злочинну організацію, яка з 2017 року оформлювала у лізинг автомобілі на території країн Європейського Союзу та переправляла їх через кордон України за підробленими документами, ставила на реєстрацію і в подальшому збувала. Національна поліція встановила понад 56 фактів злочинної діяльності (сума завданого збитку склала понад 4 мільйони євро). Учасники злочинної організації оформлювали на себе та на підставних осіб, у тому числі на представників приватних вітчизняних і іноземних підприємців на території країн Республіка Польща, Королівство Нідерландів, Чеська Республіка та ін., договори довгострокової оренди (лізинг) на транспортні засоби. Потім, використовуючи корупційні зв'язки в правоохоронних органах, злочинці проводили ці автомобілі через митний контроль та реєстрували у

сервісних центрів МВС України, де отримували свідоцтва і державні номерні знаки для подальшої реалізації. Серед покупців були як особи, що необізнані зі злочинною діяльністю зазначеного угруповання, так і ті, що бажали придбати автомобіль VIP-класу за заниженою ціною не зважаючи на кримінальні обставини. Більшість автомобілів була оголошена в міжнародний розшук. За даним фактом відкрито кримінальне провадження за ч. 1 ст. 255 (створення злочинної організації), ч. 4 ст. 128, ч. 4 ст. 190 (шахрайство), ч. 4 ст. 28, ч. 3, ч. 4 ст. 358 (підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів), ч. 4 ст. 28, ч. 3 ст. 289 (незаконне заволодіння транспортним засобом) Кримінального кодексу України. Було проведено 80 обшуків в різних областях України. В ході них вилучено документи, банківські картки, 10 автомобілів елітних марок, велику кількість автомобільних номерних знаків, готівку, а також наркотичні засоби та зброю [4].

Для покращення ситуації в Україні щодо розшуку викрадених транспортних засобів та оптимізації взаємодії з поліцейськими організаціями країн Європи, необхідно переобладнати (приспосувати) канали передачі даних 3G та 4G під стандарт п'ятого покоління 5G операторами-власниками апаратного обладнання, що надають послуги стільникового зв'язку.

Також, згідно даних Європолу, в ході проведення спільної операції по документуванню діяльності злочинного угруповання з міжнародними зв'язками, яке займалося викраденнями автомашин, у Мадриді (Іспанія), силами поліції Іспанії, Португалії та Болгарії, під егідою Європолу, було викрито та взято під варту 19 осіб. Розшукано 85 автомобілів, що перебували у розшуку. В ході проведення обшуків, були вилучені пристрої для блокування будь-яких сигналів GPS/GSM та засоби протидії їх виявленню. Встановлення даних пристроїв стало можливим завдяки виїзду у Мадрид експертів Європолу з відповідним обладнанням – мобільний офіс, оснащений системою UFED (Універсальний криміналістичний пристрій для вилучення інформації) [5].

З огляду на вищевказане, можливо передбачити використання в Україні пристроїв блокування GPS/GSM сигналів найближчим часом. Тому для покращення ситуації щодо протидії даному виду злочинів, автором тез пропонується обладнати відповідні підрозділи Національної поліції України системами, подібними до UFED.

Список використаних джерел

1. Никифорчук Д.Й., Чемерис Д.Д. Поліцейська практика у справах про безвісне зникнення: особливості розшуку водіїв транспортних засобів. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 1 (44). С. 126–141.

2. GPS трекер – система спутникового моніторинга автотранспорту. URL: <https://130.com.ua/gps-treker/>.

3. Interpol. The International Criminal Police Organization. URL: <https://www.interpol.int/Crimes/Vehicle-crime>.

4. Департамент внутрішньої безпеки Національної поліції України. Facebook. URL: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid.

5. Europol. URL: <https://www.europol.europa.eu/news/international-vehicle-theft-in-spain>.

Чичиркін Андрій Олександрович,
адвокат

ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО З ЕКСПЕРТНИМИ ПІДРОЗДІЛАМИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ПОРУШЕННЯ ПРАВИЛ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Принцип – це основне, вихідне положення. Принципам притаманна властивість абстрактного відображення закономірностей соціальної дійсності. Юридичні принципи диференціюються на принципи системи (загальноправові, міжгалузеві, галузеві, принципи інститутів) і принципи структури права [1, с. 634–635].

У науковій літературі трапляються різні класифікації принципів, що діють у сфері кримінального судочинства. До першої групи – загальні принципи – відносяться демократизм, гуманізм, забезпечення права на захист та ін. Друга група (спеціальні принципи) – це безпосередність, змагальність, всебічність, повнота й об’єктивність дослідження обставин справи, тощо.

Взаємодія слідчого й експертних підрозділів під час розслідування кримінальних правопорушень має відповідати двом основним критеріям: чітке розмежування функцій взаємодії та взаємна погодженість рішень і дій слідчого й експерта. Єдність цих умов та їхнє дотримання є гарантією ефективності відповідної взаємодії при вирішенні завдань кримінального провадження.

Досліджуючи принципи взаємодії слідчого з експертними підрозділами під час розслідування кримінальних правопорушень, ми виокремили найбільш характерні і типові:

1. Принцип законності. Принцип законності означає вимогу нормативного характеру, яка зобов’язує слідчого та працівників експертних підрозділів неухильно і точно виконувати всі норми Конституції України, кримінального та кримінального процесуального законодавства України, інших законів та підзаконних актів.